

Архив
Југословенске
Републике
Београд

УСТАВ

ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

OSNOVNA NAČELA

GLAVA I

Član 1

Federativna Narodna Republika Jugoslavija je savezna narodna država republikanskog oblika, zajednica ravnopravnih naroda, koji su na osnovu prava na samoopredeljenje, uključujući pravo na otcepljenje, izrazili svoju volju da žive zajedno u federativnoj državi.

Član 2

Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju sačinjavaju: Narodna Republika Srbija, Narodna Republika Hrvatska, Narodna Republika Slovenija, Narodna Republika Bosna i Hercegovina, Narodna Republika Makedonija i Narodna Republika Crna Gora.

Narodna Republika Srbija ima u svom sastavu Autonomnu pokrajinu Vojvodinu i Autonomnu kosovsko-metohijsku oblast.

Član 3

Državni grb Federativne Narodne Republike Jugoslavije pretstavlja polje okruženo žitnim klasjem. Klasje je dole povezano trakom na kojoj je ispisan datum 29-XI-1943. Između vrhova klasja je petokraka zvezda. Usred polja nalazi se pet buktinja koso položenih, čiji se plamenovi spajaju u jedan plamen.

Član 4

Državna zastava Federativne Narodne Republike Jugoslavije sastoji se iz tri boje: plave, bele i crvene, sa crvenom petokrakom zvezdom u sredini. Odnos širine i dužine zastave je jedan prema dva. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom odozgo: plavo, belo i crveno. Svaka boja zauzima jednu trećinu prostora širine zastave. Zvezda ima pravilan petokraki oblik i zlatnu (žutu) ivicu. Središnja tačka zvezde poklapa se s tačkom u kojoj se seku dijagonale zastave. Gornji krak zvezde ulazi do polovine plave boje zastave, tako da donji kraci zvezde dobijaju

odgovarajuće mesto u crvenoj boji zastave.

Član 5

Glavni grad Federativne Narodne Republike Jugoslavije jeste Beograd.

GLAVA II

NARODNA VLAST

Član 6

U Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji sva vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu.

Narod ostvaruje svoju vlast preko slobodno izabranih predstavničkih organa državne vlasti, narodnih odbora koji su, od mesnih narodnih odbora do skupština narodnih republika i Narodne skupštine FNRJ, nastali i razvili se u narodno-oslobodilačkoj borbi protiv fašizma i reakcije i koji su osnovna tekovina te borbe.

Član 7

Sve predstavničke organe državne vlasti biraju građani na osnovu opšteg, jednakog i neposrednog izbornog prava tajnim glasanjem.

Narodni predstavnici u svim organima državne vlasti odgovorni su svojim biračima. Zakonom će se propisati u kojim slučajevima, pod kojim uslovima i na koji način birači mogu opozvati svoje narodne predstavnike i pre isteka roka za koji su izabrani.

Član 8

Organi državne vlasti vrše vlast na osnovu Ustava FNRJ, ustava pojedinih narodnih republika, zakona FNRJ, zakona narodnih republika, i opštih propisa viših organa državne vlasti.

Svi akti organa državne uprave i organa pravosuđa moraju biti osnovani na zakonu.

GLAVA III

OSNOVNA PRAVA NARODA I NARODNIH REPUBLIKA

Član 9

Suverenost narodnih republika u sastavu Federativne Narodne Republike Jugoslavije ograničena je samo pravima koja su ovim ustavom data Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji.

Federativna Narodna Republika Jugoslavija štiti i brani suverena prava narodnih republika.

Federativna Narodna Republika Jugoslavija štiti bezbednost, kao i društveno i političko uređenje narodnih republika.

Član 10

Protivan je Ustavu svaki akt uperen protiv suverenosti, ravnopravnosti i nacionalne slobode naroda Federativne Narodne Republike Jugoslavije i njihovih narodnih republika.

Član 11

Svaka narodna republika ima svoj Ustav.

Narodna republika donosi svoj Ustav samostalno.

Ustav narodne republike odražava osobnosti republike i mora biti u saglasnosti sa Ustavom FNRJ.

Član 12

Razgraničenja teritorija narodnih republika vrši Narodna skupština FNRJ. Granice narodne republike ne mogu se menjati bez njenog pristanka.

Član 13

Nacionalne manjine u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji uživaju pravo i zaštitu svog kulturnog razvitka i slobodne upotrebe svog jezika.

GLAVA IV

DRUŠTVENO-EKONOMSKO UREĐENjE

Član 14

Sredstva za proizvodnju u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji jesu ili opštenarodna imovina, to jest imovina u rukama države, ili imovina narodnih zadružnih organizacija, ili imovina privatnih fizičkih i pravnih lica.

Sva rudna i druga blaga u utrobi zemlje, vode, uključujući mineralne i lekovite, izvori prirodne snage, sredstva železničkog i vazdušnog saobraćaja, pošta, telegraf, telefon i radio jesu opštenarodna imovina.

Sredstva za proizvodnju u rukama države iskorišćava država sama ili ih daje drugom na iskorišćavanje.

Spoljna trgovina je pod kontrolom države.

Član 15

U cilju zaštite životnih interesa naroda, podizanja narodnog blagostanja i pravilnog iskorišćavanja svih privrednih mogućnosti i snaga, država daje pravac privrednom životu i razvitku putem opšteg privrednog plana, oslanjajući se na državni i zadružni privredni sektor a ostvarujući opštu kontrolu nad privatnim sektorom privrede.

U ostvarivanju opšteg privrednog plana i privredne kontrole država se oslanja na saradnju sindikalnih organizacija radnika i nameštenika i drugih organizacija radnog naroda.

Član 16

Opštenarodna imovina glavni je oslonac države u razvitku narodne privrede.

Opštenarodna imovina stoji pod naročitom zaštitom države.

Upravljanje i raspolaganje opštenarodnom imovinom određuje se zakonom.

Član 17

Država posvećuje naročitu pažnju i pruža pomoć i olakšice narodnim zadružnim organizacijama.

Član 18

Zajemčuje se privatna svojina i privatna preduzimljivost u privredi.

Zajemčuje se nasleđivanje privatne svojine. Pravo nasledja uređuje se zakonom.

Niko ne sme upotrebljavati pravo privatne svojine na štetu narodne zajednice.

Zabranjuje se postojanje privatnih monopolističkih organizacija, kao što su karteli, sindikati, trustovi i slične organizacije stvorene u cilju diktiranja cena, monopolisanja tržišta i oštećivanja interesa narodne privrede.

Privatna svojina može se ograničiti ili eksproprijsati ako to traži opšti interes, ali samo na osnovu zakona. Zakonom će se odrediti u kojim će se slučajevima i u kojoj visini dati naknada sopstveniku.

Pod istim uslovima mogu se zakonom nacionalizovati pojedine privredne grane ili preduzeća ako to traži opšti interes.

Član 19

Zemlja pripada onima koji je obrađuju.

Zakon određuje može li i koliko zemlje imati ustanova i lice koje nije zemljoradnik.

Ne može biti velikih zemljišnih poseda u privatnim rukama ni po kome osnovu.

Maksimum privatnog zemljišnog poseda određuje zakon.

Država naročito zaštićuje i pomaže siromašnog i srednjeg seljaka svojom opštom privrednom politikom, jevtinim kreditom i poreskim sistemom.

Član 20

Privrednim i drugim merama država pomaže radni narod da se udružuje i organizuje u cilju odbrane od privredne eksploatacije.

Država zaštićuje lica u najamnom radnom odnosu, naročito obezbeđenjem prava udruživanja, ograničenjem radnog dana, obezbeđenjem prava na plaćeni godišnji odmor, kontrolom radnih uslova, brigom o stanbenim prilikama i socijalnim osiguranjem. Maloletna lica u radnom odnosu uživaju naročitu zaštitu države.

GLAVA V

PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

Član 21

Svi građani Federativne Narodne Republike Jugoslavije jednaki su pred zakonom i ravnopravni su bez obzira na narodnost, rasu i veroispovest. Ne priznaju se nikakve privilegije po rođenju, položaju, imovnom stanju i stupnju obrazovanosti.

Protivan je Ustavu i kažnjiv svaki akt kojim se građanima daju privilegije ili ograničavaju prava na osnovu razlike u narodnosti, rasi i veroispovesti, kao i svako propovedanje nacionalne, rasne ili verske mržnje i razdora.

Član 22

Građani Federativne Narodne Republike Jugoslavije dužni su pridržavati se Ustava i zakona.

Član 23

Svi građani, bez razlike pola, narodnosti, rase, veroispovesti, stupnja obrazovanosti i mesta stanovanja, koji su navršili 18 godina starosti, imaju pravo da biraju i da budu birani u sve organe državne vlasti.

Građani koji se nalaze u redovima Jugoslovenske armije imaju pravo da biraju i da budu birani kao i ostali građani.

Biračko pravo je opšte, jednak i neposredno i vrši se tajnim glasanjem. Ne uživaju biračko pravo lica pod starateljstvom, lica koja su sudskom presudom lišena biračkog prava u vremenu dok dejstvo presude traje i lica koja na osnovu saveznog zakona izgube biračko pravo.

Član 24

Žene su ravnopravne s muškarcima u svima oblastima državnog, privrednog i društveno-političkog života.

Za jednak rad žene imaju pravo na jednak platu kao i muškarci i uživaju posebnu zaštitu u radnom odnosu.

Država naročito štiti interes matere i deteta osnivanjem porodilišta, dečjih

domova i obdaništa i pravom matere na plaćeno otsustvo pre i posle porođaja.

Član 25

Građanima je zajemčena sloboda savesti i sloboda veroispovesti. Crkva je odvojena od države.

Verske zajednice, čije se učenje ne protivi Ustavu, slobodne su u svojim verskim poslovima i u vršenju verskih obreda. Verske škole za spremanje sveštenika slobodne su, a stoje pod opštim nadzorom države.

Zabranjena je zloupotreba crkve i vere u političke svrhe i postojanje političkih organizacija na verskoj osnovi.

Država može materijalno pomagati verske zajednice.

Član 26

Brak i porodica su pod zaštitom države. Država zakonom uređuje pravne odnose braka i porodice.

Punovažan je samo brak zaključen pred nadležnim državnim organima.

Posle zaključenja braka građani mogu izvršiti i venčanje po verskim propisima.

Svi bračni sporovi spadaju u nadležnost narodnih sudova.

Evidencija rođenih, venčanih i umrlih je u nadležnosti države.

Roditelji imaju prema deci rođenoj van braka iste obaveze i dužnosti kao i prema bračnoj deci. Položaj vanbračne dece uređuje se zakonom.

Maloletna lica stoje pod naročitom zaštitom države.

Član 27

Građanima se zajemčuje sloboda štampe, govora, udruživanja, zborova, javnih skupova i manifestacija.

Član 28

Zajemčena je neprikosnovenost ličnosti građana.

Niko ne može biti zadržan u pritvoru duže od tri dana bez pismenog i obrazloženog rešenja suda ili javnog tužioca. Najduži rok pritvora određuje zakon.

Niko ne može biti kažnjen za krivično delo bez odluke nadležnog suda, donete na osnovu zakona kojim je određena nadležnost suda i krivično

delo.

Kazne se mogu ustanoviti i izricati samo na osnovu zakona.

Niko, ako je dostižan državnim organima, ne može biti suđen a da nije po zakonu saslušan i na propisan način pozvan da se brani.

Kazne za prekršaje pravnih propisa mogu organi državne uprave izricati samo u granicama koje su određene zakonom.

Nijedan državljanin Federativne Narodne Republike Jugoslavije ne može biti prognan iz države.

Samo u slučajevima propisanim zakonom može građanin biti proteran iz svog prebivališta.

Saveznim zakonom se određuje u kojim slučajevima i na koji način se može građanima Federativne Narodne Republike Jugoslavije oduzeti državljanstvo.

Državljeni Federativne Narodne Republike Jugoslavije uživaju u stranim državama zaštitu Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Član 29

Stan je nepovrediv.

Niko ne može ući u tuđi stan ili prostorije, ni vršiti pretres protiv volje njihovog držaoca bez zakonom predviđenog rešenja.

Pretres se može vršiti samo u prisustvu dva svedoka. Pretresu ima pravo prisustvovati i lice čiji se stan ili prostorije pretresaju.

Član 30

Nepovrediva je tajna pisama i drugih sredstava opštenja, osim u slučaju krivične istrage, mobilizacije i ratnog stanja.

Član 31

U Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji uživaju pravo utočišta strani državljeni proganjeni zbog zalaganja za demokratska načela, nacionalno oslobođenje, prava radnog naroda i slobodu naučnog i kulturnog rada.

Član 32

Svaki građanin dužan je da radi po svojim sposobnostima; ko ne daje zajednici ne može od nje ni primati.

Član 33

Svima građanima podjednako su dostupne, pod zakonskim uslovima, sve javne službe.

Dužnost je građana da savesno obavljaju javne dužnosti za koje su izabrani ili koje su im poverene.

Član 34

Odbrana otadžbine najviša je dužnost i čast svakog građanina.

Izdaja otadžbine najveći je zločin prema narodu.

Vojna obaveza građana je opšta.

Član 35

Država obezbeđuje ratnim invalidima dostojan život i besplatno osposobljavanje za rad.

Deca palih boraca i žrtava rata pod naročitim su staranjem države.

Član 36

Država se stara za podizanje zdravlja naroda organizacijom i kontrolom zdravstvene službe, bolnica, apoteka, sanatorijuma, lečilišta i oporavilišta i drugih zdravstvenih ustanova.

Država vodi brigu o fizičkom vaspitanju naroda, naročito omladine, radi podizanja zdravlja i radne sposobnosti naroda kao i jačanja odbrambene moći države.

Član 37

Obezbeđuje se sloboda naučnog i umetničkog rada.

Država pomaže nauku i umetnost u cilju razvitka narodne kulture i narodnog blagostanja.

Autorsko pravo zaštićeno je zakonom.

Član 38

U cilju podizanja opšte kulture naroda, država obezbeđuje da škole i druge prosvetne i kulturne ustanove budu dostupne svima slojevima naroda.

Država posvećuje naročitu pažnju omladini i zaštićuje njeno vaspitanje.

Škole su državne. Samo zakonom može se dopustiti osnivanje privatnih

škola, a njihov je rad pod kontrolom države.
Osnovna nastava je obavezna i besplatna.
Škola je odvojena od crkve.

Član 39

Građani imaju pravo molbe i peticije organima državne vlasti.
Protiv rešenja organa državne uprave i nepravilnih postupaka službenih lica građani imaju pravo žalbe.
Zakonom će se propisati postupak za podnošenje žalbe.

Član 40

Svaki građanin ima pravo da tuži nadležnom sudu službena lica za krivična dela učinjena u službenom radu.

Član 41

Građani imaju, pod zakonskim uslovima, pravo da zahtevaju od države i službenih lica naknadu štete koja im je učinjena nezakonitim i nepravilnim vršenjem službe.

Član 42

Poreska obaveza građana je opšta i srazmerna njihovoј privrednoј snazi.
Javne dažbine i oslobođenja od njih ustanovljavaju se samo zakonom.

Član 43

Radi zaštite građanskih sloboda i demokratskog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije, utvrđenog ovim Ustavom, nezakonito je i kažnjivo upotrebljavati građanska prava radi promene i narušavanja ustavnog uređenja u protivdemokratskom cilju.

DRUGI DEO

DRŽAVNO UREĐENjE

GLAVA VI

Član 44

Federativna Narodna Republika Jugoslavija vrši sva prava koja su joj data u nadležnost Ustavom.

U nadležnost Federativne Narodne Republike Jugoslavije, u licu najviših saveznih organa državne vlasti i organa državne uprave, spadaju:

- promena i dopuna Ustava FNRJ, staranje o njegovom izvršenju i osiguranje saglasnosti ustava republika sa Ustavom FNRJ;
- primanje novih republika, kao i odobravanje osnivanja novih autonomnih pokrajina i autonomnih oblasti;
- razgraničenje između republika;
- pretstavljanje Federativne Narodne Republike Jugoslavije u međunarodnim odnosima; međunarodni ugovori;
- pitanja rata i mira;
- opšte rukovodstvo i kontrola trgovinskih odnosa sa inostranstvom;
- narodna odbrana i državna bezbednost;
- železnički, vazdušni, rečni, pomorski saobraćaj i poslovi pomorstva opštedržavnog značaja;
- pošta, telegraf, telefon i radio;
- savezno državljanstvo;
- iseljenički i useljenički poslovi; pravni položaj stranaca;
- opštedržavni privredni plan; statistika;
- savezni budžet; odobrenje opštedržavnog budžeta i završnog računa;
- vrhovna kontrola izvršenja opštedržavnog budžeta;
- novčani i kreditni sistem; savezni zajmovi; devizni i valutni promet;

osiguranje; carine; državni monopolii;
patenti, žigovi, modeli, uzorci; mere, tegovi; dragoceni metali;
staranje o ratnim invalidima;
amnestija i pomilovanje po delima povrede saveznih zakona;
finansiska, industriska, rudarska, građevinska, trgovačka, šumska i
poljoprivredna preduzeća opštedržavnog značaja;
 putevi, reke, kanali i luke opštedržavnog značaja;
kontrola sprovođenja saveznih zakona;
zakonodavstvo o raspodeli prihoda na savezni budžet, budžete republika i
budžete autonomnih i administrativno-teritorijalnih jedinica; o javnim
zajmovima i dažbinama;
zakonodavstvo o uređenju sudova, o javnom tužioštvu, o advokaturi;
krivični zakonik; trgovačko, menično i čekovno pravo; pomorsko pravo;
zakonodavstvo o građanskem parničnom i vanparničnom, izvršnom,
stečajnom, krivičnom i opštem upravnom postupku; o ličnom stanju
građana;
osnovno zakonodavstvo o radu, radnjama i socijalnom osiguranju; o
zadrušama; o privatnom pravu;
donošenje opštih načela za zakonodavstvo i za rukovodstvo republika u
oblasti poljoprivrede, rудarstva, šumarstva, lova i vodnih snaga;
građevinarstva; privrednog poslovanja; politike cena; zdravlja i fizičke
kulture; prosvete; socijalnog staranja i organizacije državne vlasti. —
Republike mogu same u ovim poslovima donositi svoje propise do
donošenja opštih načelnih propisa od strane Federativne Narodne
Republike Jugoslavije.
Izvan ovih poslova narodne republike vrše svoju vlast samostalno.

Član 45

Teritorija Federativne Narodne Republike Jugoslavije sastoji se iz teritorija
njenih republika i čini jedinstveno državno i privredno područje.

Član 46

Savezni zakoni važe na čitavoj teritoriji Federativne Narodne Republike
Jugoslavije.

U slučaju razmimoilaženja između saveznih zakona i zakona republika
primenjuju se savezni zakoni.

Član 47

Promet robe između republika je slobodan i ne može se ograničiti zakonom republike.

Akti i isprave organa državne uprave i organa pravosuđa jedne republike imaju jednaku važnost u svakoj republici.

Član 48

Za građane Federativne Narodne Republike Jugoslavije ustanavlja se jedinstveno savezno državljanstvo. Svaki državljanin narodne republike istovremeno je državljanin Federativne Narodne Republike Jugoslavije. Svaki državljanin jedne republike uživa u svakoj republici ista prava kao i njeni državljeni.

GLAVA VII

NAJVIŠI SAVEZNI ORGANI DRŽAVNE VLASTI

Narodna skupština Federativne Narodne Republike Jugoslavije

Član 49

Narodna skupština FNRJ pretstavnik je narodnog suvereniteta Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Član 50

Narodna skupština je vrhovni organ državne vlasti Federativne Narodne Republike Jugoslavije i vrši sva ona prava koja pripadaju Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji, ukoliko Ustavom nisu preneta u nadležnost drugim saveznim organima državne vlasti i državne uprave.

Član 51

Zakonodavnu vlast u poslovima iz nadležnosti Federativne Narodne Republike Jugoslavije vrši isključivo Narodna skupština FNRJ.

Član 52

Narodnu skupštinu FNRJ sačinjavaju dva doma — Savezno veće i Veće naroda.

Član 53

Savezno veće biraju svi građani Federativne Narodne Republike Jugoslavije. Na svakih 50.000 stanovnika bira se po jedan poslanik.

Član 54

Veće naroda se bira po republikama, autonomnim pokrajinama i autonomnim oblastima. Građani svake republike biraju po 30, autonomne pokrajine po 20, a autonomne oblasti po 15 poslanika.

Član 55

Niko ne može biti istovremeno poslanik u oba doma Narodne skupštine FNRJ.

Član 56

Narodna skupština FNRJ bira se na četiri godine.

Član 57

Oba doma Narodne skupštine ravnopravna su.

Član 58

Domovi Narodne skupštine FNRJ zasedaju po pravilu odvojeno. Zasedanja Saveznog veća i Veća naroda otvaraju se i zaključuju istovremeno.

Član 59

Savezno veće bira pretdsednika, dva potpredsednika i tri sekretara.

Veće naroda bira pretdsednika, dva potpredsednika i tri sekretara.

Pretsednici rukovode sednicama domova i njihovim radom na osnovu poslovnika.

Član 60

Zasedanja Narodne skupštine FNRJ jesu redovna i vanredna i sazivaju se ukazom Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ.

Redovna zasedanja sazivaju se dva puta godišnje i to 15 aprila i 15 oktobra. Ako Narodna skupština ne bude sazvana o ovim rokovima može se sama sastati i bez ukaza Prezidijuma.

Vanredna zasedanja sazivaju se kad Prezidijum Narodne skupštine FNRJ nađe da je potrebno, kad to traži jedna od republika preko svog vrhovnog organa državne vlasti ili kad to zatraži jedna trećina poslanika jednog doma.

Član 61

Oba doma Narodne skupštine FNRJ zasedaju u zajedničkoj sednici samo kada je to ovim Ustavom naročito određeno ili kad to reše oba doma.

Zajedničkim sednicama Narodne skupštine FNRJ pretsedavaju naizmenično pretsednici domova.

Narodna skupština FNRJ u zajedničkoj sednici donosi odluke većinom glasova. Za donošenje odluka potrebno je prisustvo većine poslanika svakog doma.

Član 62

Svaki dom propisuje sebi poslovnik, a Narodna skupština FNRJ poslovnik za zajedničke sednice.

Član 63

Pravo podnošenja zakonskih predloga imaju Vlada FNRJ, članovi Vlade FNRJ i poslanici oba doma.

Zakonski predlog može biti podnet jednom ili drugom domu Narodne skupštine FNRJ.

Nijedan zakonski predlog ne može postati zakon, ako nije izglasan većinom glasova u oba doma na sednici na kojoj je prisutna većina poslanika svakog doma.

Član 64

Svaki dom Narodne skupštine FNRJ ima pravo da predloži dopune i izmene zakonskog predloga koji je već izglasан u jednom domu. Ovako izmenjen predlog vraća se na saglasnost domu iz koga je predlog potešao.

Ako se saglasnost ne postigne, predmet se podnosi koordinacionom odboru Narodne skupštine FNRJ, u koji ulazi isti broj članova i jednog i drugog doma.

U slučaju da se u koordinacionom odboru ne postigne saglasnost ili ako jedan od domova odbije rešenje predloženo od koordinacionog odbora, domovi će ponovo rešavati o čitavom predmetu.

Ako se ni ovog puta ne postigne saglasnost, Narodna skupština FNRJ će se raspustiti.

Ukaz o raspuštanju sadržaće i raspisivanje novih izbora.

Član 65

Zakoni i drugi opšti propisi Federativne Narodne Republike Jugoslavije objavljuju se na jezicima narodnih republika.

Član 66

Zakon stupa na snagu osmog dana po objavljinju u „Službenom listu FNRJ“, ako samim zakonom nije drukčije određeno.

Član 67

Svaki dom bira odbore kojima poverava određene poslove.

Svaki dom na prvom sastanku bira verifikacioni odbor koji ispituje poslanička punomoćija.

Svaki dom na predlog verifikacionog odbora potvrđuje ili poništava punomoćija poslanika.

Član 68

Narodna skupština FNRJ i svaki njen dom mogu vršiti ankete po pitanjima opšteg značaja preko svojih anketnih odbora.

Svi državni organi dužni su ispunjavati zahteve anketnih odbora u pogledu utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza.

Član 69

Poslanici Narodne skupštine FNRJ uživaju imunitet.

Poslanici ne mogu biti lišeni slobode niti se protivu njih može pokrenuti krivični postupak bez odobrenja doma kome pripadaju ili Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ, osim u slučaju zaticanja na delu zločina, o čemu

se mora odmah izvestiti Prezidijum Narodne skupštine FNRJ.

Član 70

Narodna skupština FNRJ može u slučaju rata i sličnih izvanrednih prilika produžiti trajanje svog mandata dok to stanje traje.

Narodna skupština FNRJ može odlučiti da se raspusti i pre isteka perioda za koji je izabrana.

Član 71

Izbori za novu Narodnu skupštinu FNRJ moraju biti raspisani pre isteka poslednjeg dana perioda za koji je izabrana.

Od dana raspuštanja Narodne skupštine FNRJ do dana izbora nove Narodne skupštine FNRJ ne može proteći više od tri meseca ni manje od dva meseca.

Član 72

Narodna skupština FNRJ vrši promenu i dopunu Ustava.

Predlog za promenu i dopunu Ustava može podneti Prezidijum Narodne skupštine FNRJ, Vlada FNRJ ili trećina poslanika jednog doma.

Predlog da se pristupi rešavanju o promeni ili dopuni Ustava treba da bude primljen u svakom domu većinom glasova.

Predložena promena ili dopuna Ustava usvojena je ako za nju glasa absolutna većina od celokupnog broja poslanika u svakom domu.

Usvojenu promenu ili dopunu Ustava proglašuje Narodna skupština FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma.

Prezidijum Narodne skupštine Federativne Narodne Republike Jugoslavije

Član 73

Narodna skupština FNRJ bira Prezidijum Narodne skupštine FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma.

Prezidijum Narodne skupštine FNRJ sastoji se od Pretsednika, šest potpretsednika, Sekretara i najviše trideset članova.

Član 74

Prezidijum Narodne skupštine FNRJ vrši ove poslove:
saziva zasedanja Narodne skupštine FNRJ;

raspušta Narodnu skupštinu FNRJ u slučaju nesaglasnosti domova o zakonskom predlogu;

raspisuje izbore za Narodnu skupštinu FNRJ;

ocenjuje saglasnost zakona republika sa Ustavom FNRJ i saveznim zakonima, uz naknadnu potvrdu Narodne skupštine FNRJ, a na zahtev Vlade FNRJ, prezidijuma narodnih skupština republika, Vrhovnog suda FNRJ, Javnog tužioca FNRJ i po sopstvenoj inicijativi;

daje obavezna tumačenja saveznih zakona;

proglašuje izglasane zakone; izdaje ukaze;

vrši pravo pomilovanja prema propisima zakona;

dodeljuje odlikovanja i počasna zvanja Federativne Narodne Republike Jugoslavije prema propisima saveznog zakona;

ratifikuje međunarodne ugovore;

postavlja i opoziva na predlog Vlade FNRJ ambasadore, izvanredne poslanike i opunomoćene ministre u stranim državama;

prima akreditivna i opozivna pisma kod njega akreditovanih diplomatskih pretstavnika stranih država;

proglašuje opštu mobilizaciju i ratno stanje u slučaju oružanog napada na Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju, ili u slučaju potrebe neposrednog izvršenja međunarodnih obaveza Federativne Narodne Republike Jugoslavije prema međunarodnoj organizaciji mira ili nekoj savezničkoj zemlji;

postavlja i razrešava na predlog Prelsednika Vlade FNRJ pojedine članove Vlade u vremenu između dva zasedanja Narodne skupštine FNRJ, uz naknadnu potvrdu Narodne skupštine FNRJ;

određuje zamenike članovima Vlade na predlog Prelsednika Vlade FNRJ;

na predlog Prelsednika Vlade FNRJ menja, spaja i ukida postojeća ministarstva i komisije u vremenu između zasedanja Narodne skupštine FNRJ i uz njenu naknadnu potvrdu;

određuje na predlog Vlade FNRJ koja preduzeća i ustanove imaju opštedržavni značaj i dolaze pod neposrednu upravu Savezne vlade;

raspisuje narodni referendum u pitanjima iz nadležnosti Federativne Narodne Republike Jugoslavije na osnovu odluke Narodne skupštine FNRJ ili na predlog Vlade FNRJ.

Ukaze Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ potpisuju Prelsednik i Sekretar.

Član 75

Prezidijum Narodne skupštine FNRJ za svoj rad odgovara Narodnoj skupštini FNRJ. Narodna skupština FNRJ može opozvati Prezidijum i izabrati nov, kao i razrešiti dužnosti pojedine članove i izabrati nove i pre isteka vremena za koje su izabrani.

Član 76

U slučaju raspuštanja Narodne skupštine FNRJ Prezidijum vrši dužnost sve do izbora novog Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ.
Novoizabrana Narodna skupština FNRJ sastaje se najdocnije mesec dana posle izvršenih izbora.

GLAVA VIII

SAVEZNI ORGANI DRŽAVNE UPRAVE

Član 77

Najviši izvršni i upravni organ državne vlasti Federativne Narodne Republike Jugoslavije je Vlada FNRJ.

Vladu FNRJ imenuje i razrešava Narodna skupština FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma.

Vlada FNRJ odgovara i polaže račun o svome radu Narodnoj skupštini FNRJ. U vremenu između dva zasedanja Narodne skupštine FNRJ Vlada je odgovorna i polaže račun o svome radu Prezidijumu Narodne skupštine FNRJ.

Član 78

Vlada FNRJ radi na osnovu Ustava i saveznih zakona.

Vlada FNRJ donosi uredbe za primenu zakona i uredbe na osnovu zakonskog ovlašćenja, kao i uputstva i naredbe radi izvršenja saveznih zakona. Ona se stara o izvršenju saveznih zakona i kontroliše njihovo

sprovođenje.

Uredbe, uputstva, naredbe i rešenja Vlade FNRJ potpisuju Prelsednik Vlade i nadležni ministar.

Član 79

Uredbe, uputstva, naredbe i rešenja Vlade FNRJ obavezna su na čitavoj teritoriji Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Član 80

Vlada FNRJ usmerava i usklađuje rad svojih ministerstava, komisija i komiteta.

Vlada FNRJ stara se o pripremi i ostvarenju opštedržavnog privrednog plana i budžeta; utvrđuje i ostvaruje godišnje privredne planove; rukovodi kreditnim i novčanim sistemom; preduzima sve potrebne mere za osiguranje i zaštitu ustavnog poretku i građanskih prava; rukovodi opštom organizacijom Jugoslovenske armije; rukovodi održavanjem odnosa sa stranim državama; stara se o ispunjavanju međunarodnih ugovora i obaveza; rešava o zakonskim predlozima pojedinih članova Vlade, koji se podnose Narodnoj skupštini FNRJ; propisuje unutrašnje uređenje ministerstava i podređenih ustanova; osniva komitete, komisije i ustanove u cilju sprovođenja privrednih, odbranbenih i kulturnih mera.

Član 81

Vladu FNRJ sačinjavaju: Prelsednik, potprelsednici, ministri, prelsednik Savezne planske komisije i prelsednik Savezne kontrolne komisije.

Vlada FNRJ može imati ministre bez resora.

Član 82

Članovi Vlade FNRJ polažu pre stupanja na dužnost zakletvu pred Prezidijumom Narodne skupštine FNRJ.

Član 83

Prelsednik Vlade FNRJ pretstavlja Vladu, presedava sednicama i rukovodi radom Vlade.

Član 84

Članovi Vlade FNRJ krivično su odgovorni za povrede Ustava i zakona pri vršenju službene dužnosti.

Oni odgovaraju za štetu koju učine državi nezakonitim radom.

Bliže odredbe o odgovornosti članova Vlade FNRJ propisuju se saveznim zakonom.

Član 85

Ministri Vlade FNRJ rukovode granama državne uprave koje ulaze u nadležnost Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Ministri Savezne vlade, pretsednik Savezne planske komisije i pretsednik Savezne kontrolne komisije izdaju pravilnike, uputstva i naredbe na osnovu i radi sprovođenja saveznih zakona, uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade.

Ministri se staraju o pravilnom izvršenju saveznih zakona, uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade i odgovaraju za njihovu primenu u grani državne uprave kojom rukovode.

Član 86

Ministarstva Vlade FNRJ su opštesarvezna ili savezno-republikanska.

Opštesarvezna ministarstva su: Ministarstvo inostranih poslova;

Ministarstvo narodne odbrane; Ministarstvo saobraćaja; Ministarstvo pomorstva; Ministarstvo pošta; Ministarstvo spoljne trgovine.

Savezno-republikanska Ministarstva su: Ministarstvo finansija;

Ministarstvo unutrašnjih poslova; Ministarstvo pravosuđa; Ministarstvo industrije; Ministarstvo rudarstva; Ministarstvo trgovine i snabdevanja; Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva; Ministarstvo rada; Ministarstvo građevina.

Član 87

Opštesarvezna ministarstva rukovode po pravilu preko sopstvenih organa određenom granom državne uprave neposredno na čitavoj teritoriji Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Opštesarvezna ministarstva mogu za izvršenje poslova svoje nadležnosti postaviti svoje opunomoćenike pri vladama republika i osnivati odeljenja i otseke pri narodnim odborima.

Član 88

Savezno-republikanska ministarstva rukovode određenom granom državne uprave posredno preko odgovarajućih ministarstava u narodnim republikama, a neposredno mogu upravljati samo određenim poslovima, preduzećima i ustanovama opštedržavnog značaja.

Član 89

Pri Vladi FNRJ postoje komiteti na području prosvete i kulture, narodnog zdravlja i socijalnog staranja, radi opštег rukovodstva u tim granama državne uprave.

Ovakvi komiteti mogu se osnivati i za druge poslove državne uprave.

GLAVA IX

NAJVIŠI ORGANI DRŽAVNE VLASTI NARODNIH REPUBLIKA

Član 90

Vrhovni organ državne vlasti narodnih republika jeste Narodna skupština republike.

Narodnu skupštinu republike biraju građani republike na vreme od četiri godine prema propisima Ustava i zakona republike.

Član 91

Narodna skupština republike vrši u ime naroda suverena prava republike na osnovu Ustava republike u saglasnosti sa Ustavom FNRJ. Ona vrši sve poslove iz nadležnosti republike ukoliko Ustavom republike nisu preneti u nadležnost Prezidijuma Narodne skupštine republike ili Vlade republike.

Član 92

Zakonodavnu vlast u republici vrši isključivo Narodna skupština republike.

Član 93

Narodna skupština republike bira za rukovođenje sednicama presednika, potprestrednika i sekretare.

Član 94

Narodna skupština bira Prezidijum Narodne skupštine republike, koji se sastoji od Prezidijuma, jednog ili više potprestrednika, Sekretara i članova, čiji broj određuje Ustav republike.

Nadležnost Prezidijuma Narodne skupštine republike određuje se Ustavom republike.

Član 95

Narodna skupština republike imenuje i razrešava Vladu republike.

GLAVA X

ORGANI DRŽAVNE UPRAVE NARODNIH REPUBLIKA

Član 96

Najviši izvršni i upravni organ državne vlasti narodne republike jeste Vlada narodne republike.

Vlada narodne republike odgovorna je Narodnoj skupštini republike, kojoj polaže račun o svom radu. U vremenu između dva zasedanja Narodne skupštine, Vlada republike odgovara i polaže račun o svome radu Prezidijumu Narodne skupštine republike.

Član 97

Vlada republike radi na osnovu Ustava FNRJ, Ustava republike, saveznih zakona, zakona republike i na osnovu uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade.

Vlada republike donosi uredbe za primenu saveznih zakona, zakona republike, uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade; donosi uredbe na osnovu zakonskog ovlašćenja kao i uputstva i naredbe radi izvršenja saveznih zakona i zakona republike i kontroliše njihovo sprovođenje.

Član 98

Ministri republike imaju pravo da izdaju pravilnike, naredbe i uputstva na osnovu i radi izvršenja saveznih zakona, zakona republike kao i uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade i Vlade republike.

Ministri republike se staraju o pravilnom izvršenju saveznih zakona, zakona republike, kao i uredaba, uputstava i naredaba Savezne vlade i Vlade republike.

Član 99

Ministarstva republike su savezno-republikanska ili republikanska.

Član 100

Savezno-republikanska ministarstva u narodnim republikama rukovode određenom granom državne uprave i vrše pored poslova iz sopstvene nadležnosti i poslove savezno-republikanskih ministarstava Savezne vlade, na osnovu njihovih pravilnika, uputstava, naredaba i rešenja.

Član 101

Republikanska ministarstva rukovode samostalno određenom granom državne uprave iz nadležnosti narodne republike.

Član 102

Ministarstva republike određuju se Ustavom republike u saglasnosti sa Ustavom FNRJ.

Prezidijum Narodne skupštine republike može menjati, spajati i ukidati postojeća ministarstva u saglasnosti sa Ustavom FNRJ, Ustavom republike, saveznim zakonima i odlukama Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ.

GLAVA XI

ORGANI DRŽAVNE VLASTI AUTONOMNIH POKRAJINA I AUTONOMNIH OBLASTI

Član 103

Prava i delokrug autonomije autonomnih pokrajina i autonomnih oblasti određuju se Ustavom republike.

Član 104

Statut autonomne pokrajine odnosno autonomne oblasti donosi u saglasnosti sa Ustavom FNRJ i Ustavom republike najviši organ državne vlasti autonomne pokrajine ili autonomne oblasti, a potvrđuje ga Narodna skupština republike.

Član 105

Najviši organ državne vlasti autonomne pokrajine jeste Narodna skupština autonomne pokrajine, koju biraju građani autonomne pokrajine na vreme od tri godine i koja se sastaje prema odredbama Ustava republike.

Narodna skupština autonomne pokrajine bira Glavni izvršni odbor autonomne pokrajine kao svoj izvršni i upravni organ.

Član 106

Najviši organ državne vlasti autonomne oblasti jeste Oblasni narodni odbor, koji biraju građani autonomne oblasti na vreme od tri godine i koji održava svoje skupštine prema odredbama Ustava republike.

Oblasni narodni odbor bira Oblasni izvršni odbor kao svoj izvršni i upravni organ.

GLAVA XII

ORGANI DRŽAVNE VLASTI ADMINISTRATIVNO-TERITORIJALNIH JEDINICA

Član 107

Organi državne vlasti mesta (sela, manjih gradova), srezova, gradskih reona, gradova, okruga i oblasti jesu narodni odbori.

Narodne odbore mesta biraju građani na vreme od dve godine, a narodne odbore srezova, gradskih reona, gradova, okruga i oblasti biraju građani na tri godine.

Narodni odbori srezova, gradskih reona, gradova, okruga i oblasti održavaju svoje redovne skupštine u rokovima koje propisuje Ustav narodne republike.

Član 108

Narodni odbori rukovode radom potčinjenih organa uprave i privrednom i kulturnom izgradnjom u svome delokrugu; obezbeđuju zaštitu javnog poretku, ispunjavanje zakona i čuvanje prava građana; utvrđuju svoj budžet.

Narodni odbori donose u okviru svoje nadležnosti opšte propise (odluke) na osnovu saveznog Ustava, Ustava republike, saveznih zakona, zakona republike i opštih propisa viših organa državne vlasti.

Član 109

Narodni odbori dužni su da se u izvođenju opštih i mesnih zadataka oslanjaju na inicijativu i široko učešće narodnih masa i na organizacije radnog naroda.

Član 110

Izvršni i upravni organi narodnih odbora, osim u manjim selima, jesu izvršni odbori. Izvršni odbor sačinjavaju predsednik, potpredsednik, sekretar i članovi.

Izvršne odbore biraju narodni odbori iz svoje sredine.

Član 111

Izvršni organ narodnog odbora manjih sela sačinjavaju predsednik i sekretar.

Član 112

Mesni narodni odbor saziva u zakonski predviđenom roku mesni zbor birača, kome polaže račun o svom radu. Prava i dužnosti mesnog zbora birača određuje zakon.

Član 113

Izvršni i upravni organi narodnih odbora potčinjeni su kako svome narodnom odboru tako i izvršnim i upravnim organima viših organa državne vlasti.

Član 114

Narodni odbor može imati za vođenje pojedinih grana uprave odeljenja odnosno otseke, koji stoje pod rukovodstvom izvršnog odbora. Odeljenja i otseci potčinjeni su u svome radu izvršnom odboru, a istovremeno i odgovarajućem odeljenju višeg narodnog odbora i nadležnom ministarstvu republike.

GLAVA XIII

NARODNI SUDOVI

Član 115

Organi pravosuđa u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji jesu Vrhovni sud FNRJ, vrhovni sudovi republika i autonomnih pokrajina, okružni i sreski sudovi.

Saveznim zakonom određuje se ustrojstvo i nadležnost vojnih sudova.

Zakonom se mogu osnivati posebni sudovi za određene vrste sporova.

Član 116

Sudovi su u izricanju pravde nezavisni i sude po zakonu.

Sudovi su odvojeni od uprave u svim stepenima.

Viši sudovi imaju u granicama zakona pravo nadzora nad nižim sudovima.

Član 117

Sudovi izriču pravdu u ime naroda.

Član 118

Raspravljanje pred sudovima vrši se po pravilu javno.

Odluke jednog suda može izmeniti samo nadležni viši sud.

Okrivljeniku je obezbeđeno pravo odbrane pred sudom.

Član 119

Svi sudovi sude po pravilu u veću.

Veća sreskog i okružnog suda, kad sude u prvom stepenu, sastoje se od sudija i sudija-porotnika, koji su u suđenju ravnopravni.

Član 120

Postupak pred sudovima vodi se na jezicima republika, autonomnih pokrajina i autonomnih oblasti gde se sud nalazi. Građani koji ne znaju jezik na kome se vodi postupak mogu se služiti svojim jezikom. Tim građanima obezbeđuje se pravo da se upoznaju sa celokupnim materijalom i da preko prevodioca prate rad suda.

Član 121

Sudije Vrhovnog suda FNRJ bira i razrešava Narodna skupština FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma.

Sudije Vrhovnog suda republike, odnosno autonomne pokrajine, bira i razrešava Narodna skupština republike odnosno Narodna skupština autonomne pokrajine.

Sudije i sudije-porotnike okružnog suda u okrugu ili gradu bira i razrešava Narodni odbor okruga ili grada.

Sudije i sudije-porotnike sreskog suda u srezu ili gradu bira i razrešava

Narodni odbor sreza ili grada.

Član 122

Vrhovni sud FNRJ je najviši organ pravosuđa Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Saveznim zakonom određuje se u kojim će slučajevima Vrhovni sud FNRJ suditi u prvom a u kojim slučajevima u drugom stepenu.

Član 123

Vrhovni sud FNRJ ocenjuje zakonitost pravosnažnih odluka svih sudova u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji u pogledu primene saveznih zakona.

Vrhovni sudovi republika i autonomnih pokrajina ocenjuju zakonitost pravosnažnih odluka svih sudova republike, odnosno sudova autonomne pokrajine.

GLAVA XIV

JAVNO TUŽIŠTVO

Član 124

Javno tužištvo je organ Narodne skupštine FNRJ za vršenje nadzora radi pravilnog ispunjavanja zakona od strane svih ministarstava i ostalih njima potčinjenih upravnih organa i ustanova Federativne Narodne Republike Jugoslavije i narodnih republika, službenih lica i svih građana.

Član 125

Javnog tužioca FNRJ i njegove zamenike bira i razrešava Narodna skupština FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma.

Javne tužioce narodnih republika i njihove zamenike imenuje i razrešava Javni tužilac FNRJ.

Javne tužioce autonomnih pokrajina, autonomnih oblasti, oblasti, okruga i

srezova imenuje i razrešava Javni tužilac republike uz potvrdu Javnog tužioca FNRJ.

Član 126

Javni tužioci su nezavisni u svome radu i podređeni su samo Javnom tužiocu FNRJ.

Član 127

Javni tužioci imaju pravo podizanja tužbe i žalbe, preko zakonske intervencije u toku sudskog i upravnog postupka, pravo krivičnog gonjenja, kao i pravo podizanja zahteva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažnih odluka sudova i upravnih organa.

Član 128

Vojnog tužioca Jugoslovenske armije i ostale vojne tužioce postavlja Vrhovni komandant Jugoslovenske armije.

Saveznim zakonom odrediće se ustrojstvo i nadležnost vojnog tužištva.

GLAVA XV

ODNOSI IZMEĐU ORGANA DRŽAVNE VLASTI I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE

Član 129

Prezidijum Narodne skupštine FNRJ ima pravo poništiti ili ukinuti uredbe, uputstva, naredbe i rešenja Savezne vlade, ako nisu u saglasnosti sa Ustavom i saveznim zakonima.

Savezna vlada ima pravo poništiti ili ukinuti pravilnike, naredbe, uputstva i rešenja članova Savezne vlade, ako nisu u saglasnosti sa Ustavom, saveznim zakonima, uredbama, uputstvima, naredbama i rešenjima Savezne vlade.

Član 130

Prezidijum Narodne skupštine republike ima pravo poništiti ili ukinuti uredbe, uputstva, naredbe i rešenja Vlade republike, ako nisu u saglasnosti sa Ustavom FNRJ, Ustavom republike, saveznim zakonima i zakonima republike.

Vlada republike ima pravo poništiti ili ukinuti pravilnike, naredbe, uputstva i rešenja ministara republike ako nisu u saglasnosti sa saveznim Ustavom, Ustavom republike, saveznim zakonima, zakonima republike i uredbama, uputstvima, naredbama i rešenjima Vlade republike.

Član 131

U poslovima iz savezne nadležnosti, Savezna vlada ima pravo obustaviti akte Vlade republike i ukinuti akte ministara republike, ako nisu u saglasnosti sa saveznim Ustavom, Ustavom republike, saveznim zakonima, zakonima republike, uredbama, uputstvima i naredbama Savezne vlade, odnosno pravilnicima, naredbama i uputstvima člana Savezne vlade.

Pod istim uslovima članovi Savezne vlade imaju pravo obustaviti akte ministara republike.

Član 132

Prezidijum Narodne skupštine republike odnosno Narodna skupština autonomne pokrajine i viši narodni odbori imaju pravo poništiti ili ukinuti nezakonite i nepravilne akte nižih narodnih odbora.

Vlada republike, pojedini njeni ministri i Glavni izvršni odbor autonomne pokrajine u okviru svoje nadležnosti imaju pravo poništiti ili ukinuti nezakonite i nepravilne akte izvršnih odbora. Izvršni odbori viših narodnih odbora imaju isto pravo prema nižim izvršnim odborima.

Narodni odbor ima pravo poništiti ili ukinuti nezakonite i nepravilne akte svoga izvršnog odbora.

Izvršni odbor višeg narodnog odbora odnosno Glavni izvršni odbor autonomne pokrajine i Vlada republike imaju pravo obustaviti od izvršenja nezakonite i nepravilne akte nižeg narodnog odbora i predložiti svom narodnom odboru, odnosno Narodnoj skupštini autonomne pokrajine ili Prezidijumu Narodne skupštine republike da ih poništi ili ukine.

Član 133

Viši narodni odbor, Narodna skupština autonomne pokrajine, odnosno Prezidijum Narodne skupštine republike ima pravo raspustiti svaki niži narodni odbor i raspisati izbore za novi narodni odbor. Viši narodni odbor, Narodna skupština autonomne pokrajine, odnosno Prezidijum Narodne skupštine republike ima pravo razrešiti izvršni odbor svakog nižeg narodnog odbora i odrediti izbor novog izvršnog odbora.

GLAVA XVI

JUGOSLOVENSKA ARMIIJA

Član 134

Jugoslovenska armija je oružana sila Federativne Narodne Republike Jugoslavije. Njen je zadatak da obezbeđuje i brani nezavisnost države i slobodu naroda. Ona je čuvar nepovredivosti državnih granica i služi održavanju mira i bezbednosti.

Član 135

Vrhovnog komandanta Jugoslovenske armije imenuje Narodna skupština FNRJ na zajedničkoj sednici oba doma. Vrhovni komandant rukovodi celokupnom vojnom i oružanom silom Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

TREĆI DEO

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 136

Danom stupanja Ustava na snagu ukidaju se svi zakoni i drugi pravni propisi koji su protivni Ustavu.

Odluke, zakoni i uredbe potvrđene odlukom Ustavotvorne skupštine od 1 decembra 1945 godine ostaju u važnosti dok se o njima ne doneše konačna odluka.

Ovlašćuju se zakonodavni odbori oba doma Narodne skupštine FNRJ da u roku od šest meseci od dana stupanja Ustava na snagu ispitaju sve odluke, zakone i uredbe potvrđene odlukom Ustavotvorne skupštine od 1 decembra 1945 godine, da ih dovedu u saglasnost sa Ustavom i donesu zakone o tome koje od tih odluka, zakona i uredaba ostaju u važnosti bez izmena, odnosno donesu zakone o izmenama i dopunama tih odluka, zakona i uredaba. Ovi zakoni koje donesu zakonodavni odbori oba doma Narodne skupštine FNRJ proglašuju se Ukazom Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ i podnose se na potvrdu Narodnoj skupštini FNRJ na njenom prvom narednom zasedanju. Predloge za saobražavanje Ustavu odluka, zakona i uredaba dostaviće blagovremeno Prelsednik Vlade FNRJ zakonodavnim odborima.

Član 137

Sva lica mlađa od 18 godina koja su bila uvedena u biračke spiskove za izbore za Ustavotvornu skupštinu zadržavaju stečeno biračko pravo.

Član 138

Pojedina postojeća ministarstva, koja nisu predviđena Ustavom u sastavu Vlade FNRJ mogu ostati u sastavu Vlade sve dok o njima ne bude doneta odluka u smislu člana 74 tačke 15) Ustava.

Član 139

Ustav stupa na snagu proglašenjem na zajedničkoj sednici oba doma Ustavotvorne skupštine.

Dano u Beogradu,
glavnom gradu Federativne Narodne Republike Jugoslavije,
31 januara 1946 godine

ТРЕЋИ ДЕО

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 136

Даном ступања Устава на снагу укидају се сви закони и други правни прописи који су противни Уставу.

Одлуке, закони и уредбе потврђене одлуком Уставотворне скупштине од 1. децембра 1945 године остају у важности док се о њима не донесе коначна одлука.

Овлашћују се законодавни одбори оба дома Народне скупштине ФНРЈ да у року од шест месеци од дана ступања Устава на снагу испитају све одлуке, законе и уредбе потврђене одлуком Уставотворне скупштине од 1. децембра 1945 године, да их доведу у сагласност са Уставом и донесу законе о томе које од тих одлука, закона и уредаба остају у важности без измена, односно донесу законе о изменама и допунама тих одлука, закона и уредаба. Ови закони које донесу законодавни одбори оба дома Народне скупштине ФНРЈ проглашују се Указом Президијума Народне скупштине ФНРЈ и подносе се на потврду Народној скупштини ФНРЈ на њеном првом наредном заседању. Предлоге за саображавање Уставу одлука, закона и уредаба доставиће благовремено Претседник Владе ФНРЈ законодавним одборима.

Члан 137

Сва лица млађа од 18 година која су била уведена у бирачке спискове за изборе за Уставотворну скупштину задржавају стечено бирачно право.

Члан 138

Поједина постојећа министарства, која нису предвиђена Уставом у саставу Владе ФНРЈ могу остати у саставу Владе све док о њима не буде донета одлука у смислу члана 74 тачке 15) Устава.

Члан 139

Устав ступа на снагу проглашењем на заједничкој седници оба дома Уставотворне скупштине.

Дано у Београду, главном граду Федеративне Народне Републике Југославије, тридесет првог јануара 1946 године.

ПРЕТСЕДНИШТВО УСТАВОТВОРНЕ СКУПШТИНЕ
ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Секретар

Миле Терзишић Потпредседници:

Претседник

Д. Н. Радар

Лоша Ђујаде Јован Кас. Ђорђи Влахов³¹
Филип Сакас Риста Ђуро Марко Вујевић

ИРИН
Бандарев

Dr. V. Bakulin
Директор Института
Юрий Валерьевич
Мурзаканчиев
Фаридов
С. Абдюллаев

Dr. Сабурова Степановна
Влада Зеребцова
Dr. Смирнова Яковлевна
Тамара Яковлевна
Розанов Юрий

Членови:

Борис Кудрявцев
Салат Н. Константинов
Лариса Константиновна
Dr. Немирович
Зинаида Григорьевна
Васильев Виктор
Ильин
Д. Григорьев
Д. Григорьев
Д. Григорьев
Лодыгин Константин
~~Малькин~~
А. Гелбман
Аркадий Харис
Р. Коновалов
Владимир Мороз

**PRETSEDNIŠTVO USTAVOTVORNE SKUPŠTINE
FEDERATIVNE
NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**

Sekretar:
Mile Peruničić, s. r.

Predsednik:
dr Ivan Ribar, s. r.

Potpredsednici:
Moša Pijade, s. r. Filip Lakuš, s. r.
Josip Rus, s. r. Đuro Pucar, s. r.
Dimitar Vlakov, s. r. Marko Vujačić, s. r.

Članovi:
Josip Broz-Tito, s. r.; Bane Andrejev, s. r.; dr Vlado Bakarić, s. r.; Dušan Brkić, s. r.; Josip Vidmar, s. r.; Milovan Đilas, s. r.; Edvard Kardelj, s. r.; Sreten Žujović, s. r.; dr Siniša Stanković, s. r.; Vlada Zečević, s. r.; dr Stevan Jakovljević, s. r.; Blažo Jovanović, s. r.; dr Dragoljub Jovanović, s. r.; Boris Kidrič, s. r.; Sava Kosanović, s. r.; Lazar Kuliševski, s. r.; dr Blagoje Nešković, s. r.; Jaša Prodanović, s. r.; Aleksandar Ranković, s. r.; dr Zlatan Sremec, s. r.; Dobrosav Tomašević, s. r.; Frane Frol, s. r.; Andrija Hebrang, s. r.; Avdo Humo, s. r.; Rodoljub Čolaković, s. r.; Vlado Šegrt, s. r.

**IZVOR :Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije,
godina II, broj 10, Beograd, petak, 1. februar 1946.**

SFR JUGOSLAVIJA :: FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA (FNRJ) 1945
- 1963 :: USTAV FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE (FRNJ)-1946